

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR ima vsek dan, razen nedelje in praznikov, ob 11 uri z dnevnim nastopom, ki ga spremlja orodna telovadba. Vstopni prispevek 120 k., polletni 60 k., letni 120 k., vnosnice 15 k. Izdajati po dogovoru. Pri vstopu: občni prispevek.

Na vsaki strani "TABOR" MARIBOR, Javna ustanova št. 184.

# TABOR

Posamezna številka:

1 krono.

VREDNOSTNO se nabija v Mariboru, Javna ustanova št. 184. VPRAVA se nabija v Mariboru, ulica št. 4, prtiličje, desno. Telefonska št. 34. Št. 184. Polnomočni vodja: št. 11.181.

Na vsaki strani "TABOR" MARIBOR, Javna ustanova št. 184.

Leto: II.

Maribor, sreda 17. avgusta 1921.

Številka: 184.

## Zlet mariborske sokolske župe v Središču.

Prepričani smo bili, da bo letosnji zlet Mariborske sokolske župe v Središču lepa sokolska in narodna svečanost, vendar pa je krasen vspeh tega zleta še daleč nadkrilil vsa pričakovanja, tako po številu Sokolov in Sokolice, kakor po krasnem uspehu javne telovadbe, a posebno še po udeležbi ljudstva. Temni oblaki so pregrinjali nebo in tu pa tam je svignil preko nebosklona kak blisk, ko smo se v nedeljo jutraj ob 5. uri pripravljali, da se s posebnim vlakom odpeljemo z našega mariborskega glavnega kolodvora proti Središču. Kljub temu pa, da je kazalo slabo vreme, je bilo razpoloženje nešteti Sokolov, Sokolic, naraščaja ter drugih udeležnikov nadvse dobro. V vlak je igrala godba, pred njim po tračnicah pa se je vilo pisano — kolo, vse dokler ni prišel čas odhoda. Vlak je zažvižgal in odpeljal smo se. Okna in vrata, ves vlak, vse je bilo okrašeno z zelenjem in z narodnimi in državnimi zastavami; po kupejih živahna ubranost, godba, petje in na vseh postajah, kamor smo prispeli, so vstopali novi Sokoli in Sokolice ter nebroj občinstva, oni pa, ki so ostali, so nam mahali z robcami in s klobuki v pozdrav. Najlepše je bilo pač v Ptuj, kjer je vstopil Ptujski Sokol in podoficijska šola.

Bilo je krog devete ure, ko smo ugledali prijazen trg Središča, ves okrašen z narodnimi in državnimi zastavami. Krasno je bil okrašen tudi kolodvor, koder nas je pričakovalo nebroj Sokolov, Sokolic in občinstva. Vlak je pristal, vrata so se odprla in uenkrat je bil ves prostor podoben pisanemu sokolskem morju, med katerim so se mešale resne uniforme stotin našega narodnega vojaštva in civilne obleke ostalega občinstva od najvišjih do najnižjih slojev. Razvil se je sprevod: spredaj Sokoli s prapori, za njimi Sokolice, naraščaja, vojaštvo in končno občinstvo, ki je ob navdušenem vzklikanju in ob sviranju godbe krenil v trg, ki je bil skoro od prve do zadnje hiše okrašen; res, na prste bi se dalo lahko seštetati one hiše, ki so bile brez zastav in brez zelenja. Sokolstvo in vojaštvo je krenilo skozi trg na telovadišče, kjer je imelo vajo za popoldanski nastop, drugo občinstvo se je deloma vdeležilo vaj, deloma pa se je razgubilo po trgu, da si ogleda to našo staro narodno in napredno trdnjavo. Med tem časom, ko so se vršile zunaj na telovadišču vaje, je dohajalo še vedno od blizu in daleč Sokolstvo, vojaštvo in mnogoštevilno občinstvo nazaj proti kolodvoru, da sprejema one, ki pridejo z drugim mariborskim vlakom ter se razvrsti za obhod po trgu. Drugi mariborski vlak je bil istotako poln kakor prvi, z njim pa so prišli tudi ruski begunci iz Strnišča, ruska kadetska šola, nebroj Ptujčanov, Sokolov in občinstva iz Maribora in od drugod. Tu se je potem po dohodu vlaka razvil sprevod, kateremu na čelu so bili Sokoli-jezdci, za njimi stotine Sokolic, dekliškega, deškega in obrtnega naraščaja, načelstvo župe in zapovedništvo vojaških oddelkov na konjih, dalje Sokoli in stotine krepkih fantov podoficijskih šol iz Maribora, Ptuja in Varaždina, za njimi ruski kadetski korpi v slikovitih uniformah, vojaška konjenica z golimi sabljami ter končno množice občinstva. Ko se je ves ta nepregledni izpoved pomikal ob spremljevanju godbe iz Maribora, Središča, Krškega itd. skozi trg je vsakemu vtripalo srce neopisnega navdušenja in enotna je bila zavest: kaj res tako veličastno je tega zmore le vzvišena sokolska ideja.

## Kralj Peter na smrtni postelji.

TIP Beograd, 16. avgusta. Zdravstveno stanje Nj. Vel. kralja Petra, ki je v petek zvečer nenadoma obolel, je odkar se je poslabšalo neizpremenjeno. Bolezen je zelo resna in se mora biti vsak čas pripravljeno, da nastopi morda tudi najhujše. Regent Aleksander, ki je bil o boleznih takoj obveščen

dotokuje v Beograd najbrže tekom današnjega ali najkasneje jutrajšnjega dne.

LDU Beograd, 15. avgusta. General Stevan Hadžić, prvi adjutant Nj. Veličanstva kralja je odpotoval v Beograd radi bolezn kralja.

## Proglasitev baranjske republike.

TIP Pečuh, 15. avgusta. Včeraj se je vršila tu velika narodna skupščina, na kateri se je sklepilo proglasiti vse baranjsko ozemlje, katerega bi glasom trianonske mirovne pogodbe morale sedaj evakuirati jugoslovenske čete, za samostojno republiko. Izbralo se je tudi izvrševalni odbor, kateremu načeljuje slikar Pero Dobrovič. Skupščina je obenem sklenila postaviti se z

oboroženo silo v bran proti Hortyjevim četam, ki bi hotele zasesti baranjsko ozemlje. Tozadevne resolucije so se odposlale beograjski vladi ter antantni misiji v Pečuhu. Skupščina se je vdeležila nad 25.000 ljudi.

TIP Pečuh, 16. avgusta. Po celi Baranji se organizirajo močni oddelki narodne brambе, ki bodo zabranili dohod madžarskih čet.

## Pokraj. namestnik Ivan Hribar v Prekmurju.

LDU Murska Sobotica, 15. avgusta. Dne 13. t. m. se je g. pokrajinski namestnik minister Ivan Hribar odpeljal iz Brežice proti Dolnji Lendavi. Med potjo je bil večji sprejem v Bizeljskem. Lep sprejem je priredila gospodu namestniku Dolnja Lendava. Pri vstopu v mesto ga je pričakovalo mnogoštevilno občinstvo, vse uradništvo in vojaška posadka z godbo. Pozdravil je g. namestnika vodja okrajnega glavarstva g. vladni tajnik Lipovšek, nato pa polkovnik-brigadir Nikolajević in polkovnik Mundžić v imenu dolnjelendavske vojaške posadke. Predstavil se mu je tudi gerent mestne občine Dolnja Lendava okrajni komisar dr. Čuš, nato starosta Sokola odvetnik dr. Leskovec, predsednik narodne čitalnice Kokot in v imenu duhovščine posl. Klekl. Mesto je v zastavah. Pri vstopu v kraj je slavalok z napisom: »Dobrodošel v osvojenem Prekmurju!« Med sprejemom je slučajno navzoči zbor pevske zveze »Ljubljana« zapel himno »Bože pravde« in »Lepo našo domovino«. Po oficijelnem sprejemu je g. namestnik prisostvoval vojaški paradi. Nato pa je sprejemal običajne deputacije. Ob 19. uri je bila čajanka. Po tej se je udeležil g. namestnik koncerta pevske zveze »Ljubljana« na vrtu grofa Esterhazyja v Dolnji Lendavi. Dne 14. t. m. se je g. namestnik ob pol 10. uri odpeljal iz Dolnje Lendave proti Murski Soboti. Med potjo so bile vse vasi okrašene z zastavami. Ponekod so bili postavljeni slavaloki. Svečan sprejem je bil v vaseh Hotice in Orešnovi in v Beltincih. V Mursko Sobotu je došel g. minister ob 11. uri. Tu ga je pričakovalo polno občinstvo, uradništvo, vojaška posad-

ka, Sokoli in Orli iz Bogojine. Pozdravil je namestnika gerent občine, policijski komisar Puš z vsem občinskim sosvetom. Po pozdravih raznih zastopstev je g. minister sprejemal na okrajnem glavarstvu razne deputacije. Pri obedu je g. namestnik v nagovoru poudarjal, da je bila minula vojna že davno dogovorjena med nemškimi in avstrijskim cesarjem ter da je med glavnimi krivci te vojne bil tudi bivši madžarski minister predsednik grof Tisza, ki je še nedavno pred razsulum izjavil v Sarajevu, da ima še toliko moči, da uniči vse Slovane. Toda to se ni posrečilo. S pomočjo Rusov in Srbov se je ta nakana ponesrečila in naši junaški srbski vojski se imamo zahvaliti, da smo dobili svojo svobodno narodno državo. V znak hvalečnosti je pozval g. namestnik vse navzoče, naj napijejo najvišjima predstaviteljema naše države in narodnega edinstva Nj. Veličanstvu kralju Petru in Nj. Visočanstvu regentu Aleksandru. Gospodu namestniku je odgovoril posl. Klekl, ki je v svojem govoru navdušeno pozdravil g. namestnika ter ga v imenu Prekmurcev prosil, naj predloži na najvišjem mestu izjave vdanosti in lojalnosti vsega Prekmurja. Popoldne se je odpeljal g. namestnik v severno Prekmurje, kjer je obiskal v velikih Dolencih župnika Jožefa Klekla, star. ki je bil 16 mesecev interniran na Madžarskem. Dne 15. t. m. ob 9. uri se je namestnik odpeljal iz Prekmurja čez brod pri Petaneh in preko Maribora v Ljubljano, kamor je došel ob 17.45. Pozdravi ob slovesu iz Prekmurja so se vršili tudi v vaseh Petaneh in v Radeneh

Pred zgradbo novega Sokolskega doma sredi trga so s krasnega slavaloka obšipale sprevod neštete belooblečene deklice.

Po obhodu se je zbralo vse, Sokolstvo, vojaštvo in občinstvo pred še nedovršeno zgradbo Sokolskega doma, kjer je pozdravil navzoče starosta središkega Sokola, br. Hočevar, povdarjal joče napore in uspehe srediških Sokolov, tekom desetletne dobe svoje organizacije, ki jih danes krona župni zlet in Sokolski dom, delo lastnih neumornih rok. Za njim je pozdravil navzoče župan trga Središča gosp. Lukačič povdarjal, da je bilo Središče vedno napredno in sokolsko ter bo tako tudi ostalo. Dalje so govorili še poveljnik varaždinske podoficijske šole, zastopnik Saveza in Ljubljane, starosta Mariborske sokolske župe br. dr. Pivko ter dr. Leskovec, ki je izročil pozdrave g. kr. pokrajinskega namestnika, ministra Ivana Hribarja, ki se zleta radi službenih poslov ni mogel osebno udeležiti. Vsi govorniki so želi vesplošno navdušenje in vzklikanje Sokolstvu, vojski, Rusom ter N. Vel. kralju in regentu. Ob zvokih državne himne in »Lepe naše...« se je na to zbrano Sokolstvo, vojaštvo in občinstvo razšlo k obedu. Sokoli so imeli skupen obed s soli.

Kmalu po 15. uri se je pričelo krasno okrašeno prostrano telovadišče polniti mnogobrojnega občinstva, ki je ob nastopu gotovo dosegalo število petih tisočev. Zbrani so bili tu poleg Središčanov in okoličanov tudi nešteti gosti iz cele dravske doline, Slovenskih gor, Murskega in Ptujkega polja, Medimurja, hrvatskega Zagorja, Maribora, Ptuja, Čakovca in Varaždina. Okoliški kmetje so se pripeljali na krasno okrašenih vozeh. In med posetniki so bili tudi trije — medžimurski župniki, med njimi župnik Lipujak iz Macina s svojim znamenitim pevskim zborom, ki je žel obilo priznanja in vzbujal nepopisno navdušenje. Tu se je pokazalo, kako dobro se razume Sokolstvo z resnarodnim duhovništvom, ki ni strahokarsko in politično prenapeto, kakor je žalobno naše — slovensko. Ti medžimurski duhovniki so dokazali na tem zletu, da je tudi duhovnik lahko prijatelj Sokolstva. Krog tričetrt na 16. uro je nastopilo, kot prva točka, 34 deklic šolskega naraščaja s 4 vaditeljicami ter lepo in precizno izvajalo proste vaje s cvetnimi loki od katerih sta posebno ugajali zadnji dve. Drugi so nastopili dečki šolskega naraščaja s palicami. Bilo jih je 44 z dvema vaditeljema. Za njimi je nastopil obrtni naraščaj (65 s tremi vaditeljema) s prostimi vajami. Krasen je bil pogled, ko so kot četrte prikorakale na telovadišče Sokolice, 160 po številu, ter izvajale krasne proste vaje za članice. To pisano valovanje rok, nog, gibnih postav in izborne discipline je moralo navdušiti vsakogar. Njih nastop je bil krasen in enoten, vaje skozi in skozi precizne. Pri prostih vajah članov, ki so sledile tem, je nastopilo 60 telovadecv z dvema vaditeljema, cvet Sokolstva naše župe. Lepo sliko je nudilo v šesti točki pri prostih vajah 21 deklic naraščaja z belimi rutami, a še slikovitejša so bile skupine, katere je izvajalo 60 članov naraščaja. Za tem je sledila orodna telovadba članov na treh drogih, štirih bradljah, na dveh konjih, v skoku iz višine, skakanju čez vrvi, čez telovadce in nastopu na dvignjenem drogu. Istovrstno pa je nastopila tudi vojaška vrsta na pravem živem konju, kar je bilo večini novo ter je vzbudilo obilo pozornosti in navdušenja. Vsi nastopi so bili prvovrstni. Za orodnimi vajami so nastopile zopet članice s prostimi

## Prekinjenje pogajanj z Italijo.

TIP Beograd, 16. avgusta. Italija zahteva pohovno eksploatacijo Baroša za dobo 99 let ter hoče obnoviti tudi svoje stališče glede Zadra. Do tega je privedlo Italijo očitno užaljenje vsled ponesrečenja Zanellove akcije v Beogradu. Istočasno je rimska vlada vrnila tudi našim delegatom kulturnih pogajanj v Rimu potne liste. Vsled tega so se vsa pogajanja med Italijo in našo državo prekinila, tako kulturna in gospodarska kakor tudi politična. Spor med obema državama se je zopet občutno poostiril.

## Radikalci proti klerikalcem.

TIP Ljubljana, 15. avgusta. Samostojna kmetjska stranka je imela včeraj popoldan v St. Vidu nad Ljubljano krasno uspehi shod, na katerem je govoril poleg ministra Puclja in več drugih govornikov tudi tajnik srbske radikalne stranke, poslanec dr. Vojislav Janjić. Janjić se je obrnil proti vsem

strankam, ki so bile proti ustavi, a osobito ostro še proti klerikalcem. Naglasil je, da so bili radikalci o klerikalcih spočetka napačno informirani, kar je bilo krivo, da so tudi z njimi skupno postopali. Klerikalni separatizem in gonja proti enotni državi pa je radikalcem odprla oči in doslej ni več poti, ki bi združila obe stranki. Njegova izvajanja so navzoči sprejeli z burnim odobravanjem.

## Princ Ghika v Beogradu.

LDU Beograd, 15. avgusta. S snočnim ekspresnim vlakom je prišel iz Rima eden najuglednejših albanskih politikov, princ Ghika, ki je deloval za vzpostavitev svobodne, neodvisne Albanije. Princa Ghika smatrajo za velikega prijatelja našega naroda. Njegovemu prihodu pripisujejo politični značaj.

vajami (48 z eno vaditeljico). Sledila je deveta in zadnja točka: nastop Sokolov in vojakov k prostim vajam. Na telovadišče je ob zvokih godbe prikorakalo v osmerostopih pomešanih nad 700 Sokolov in vojakov, se razvrstilo, odročilo in pričelo ter pričelo s vajami, preciznimi, discipliniranimi — z enim samim gibom. To je bil največja trenutek zleta, to je bil moment, ko je zatrepetalo vseh tisočero in tisočero src vzhajenja in navdušenja, saj je po večini prvič videlo uresničen svoj davni sen: Sokolstvo in vojaštvo, narodno, jugoslovensko vojaštvo na skupnem telovadišču v eni sami nerazdruženi skupini. Ko so te stotine telovadcev po nastopu odkorakale, navdušenje kar ni hotelo poleči ter je prešlo brez pobe, samo od sebe v velikansko narodno kolo, iz občinstva, Sokolstva in vojaštva, ki se je ob zvokih godbe vilo preko vsega prostora telovadišča.

Po nastopu je bila prosta zabava, ples, kino, srečlov itd. ob nebrojnih šotorih in paviljonih, ki so nudili vse, kar je kdo hotel. Rajanje je trajalo še pozno v noč, še potem, ko smo se morali mi že podati na postajo, da se povrnemo nazaj v Maribor s sladkim spominom na ta krasni dan, ki je bil eden najlepših, kar smo jih doživeli. Sokolska misel je ob naši severni meji na pohodu in ustvarila bo še čudeže — o tem smo prepričani, prepričal nas je nedoljski zlet.

## Opomin razvalin.

Z brezprimerno požrtvovalnostjo, s zravavimi žulji marljivega naroda je bila postavljena naša ponosna trdnjava ob Adriji. Z brezprimerno podivjanostjo, z zločinskimi rokami lene sodrege pa je bila zrušena hiša Slovencev ob Adriji.

Da rešijo svoj rod pred poginom, da mu dajo kulturni napredek, da ga oprostijo za vedno odiranja tujih oderuhov, so postavili z neumornim zbiranjem rodoljubi trški Narodni dom.

In njih idealna namera je zmagala, naša trdnjava je kljubovala vsem napadom in bila vedno hrbtenica našega življenja, nepremagljiva opora našega naroda. Svetla točka Slovenije je postal Trst, ki je prejemal svojo sijajno luč iz neutrudljivega dela, ki je vladalo v Narodnem domu.

Ta njegov pomen pa so spoznali tudi naši sovražniki, ki niso opustili nobene prilike, da bi porušili naše delo. Toda iz kraškega kamna je bil zgrajen Narodni dom in zvesta sreča so ga ohranjela in vsa zloba nekaterih ni zmogla ničesar.

Tedaj pa so prišli zločinci in se navallili na našo trdnjavo z orožjem in bencinom in zgodilo se je ono strašno, ki pretrese še danes vsakega kulturnega človeka. Narodni dom je bil sežgan, vse je bilo razdejano, pod varstvom laške oblasti pa je na najnižjo stopnjo padla sodrga zasmehovala naše ljudi, ki so hoteli ubežati plamenom. Ne pozna kulturni svet take podivjanosti, kakor se je zgodila dne 13. julija v Trstu in nobeno čudo ni, da je poslanec Wilfan v svojem senzacionalnem govoru v rimskem parlamentu dosegel

višek ravno tedaj, ko je za večno osramotil poslanca Giunto kot povzročitelja julijskega vandalstva.

Ko so se dvignili plameni proti nebu in ko so v gorečem domu klicali naši ljudje nebo na pomoč, pa se je radovala sodrga in triumfirala, ker so mislili, da je s požigom Narodnega doma uničen tudi naš rod.

Toda prezgodaj je bilo veselje fašistov in preran triumf sodrge, ker premlad in presilen je naš narod, da bi bil pogubljen, pa če tudi izgubi svojo najsilnejšo trdnjavo. Na razvalinah vzdržujejo naši ljudje boj in njih odporna sila se veča. Ker kakor jim je dal prejemalno silo Narodni dom, tako mu dajejo danes moč njegove razvaline.

Ali boj je težaven, obupno težaven. Ne samo, da je naš narod v Trstu ob svojo trdnjavo, on je v boju z vsem italijanskim narodom. Zato obstane le, če ima za seboj tudi pomoč vsega jugoslovenskega naroda, ki mora postati njegova nova trdnjava.

Lastna bodočnost zahteva od nas, da izpolnimo to zahtevo, razvalin in zato poziva »Jugoslovenska Matica« vse Jugoslovane, da položijo to zakletvo neomajne zvestobe, da nikdar ne pozabijo opomina dne 13. julija 1920 v Trstu nastalih razvalin.

V ta namen je založila »Jugoslovenska Matica« krasno izdelane narodne kolke, delo slikarja Kosa, ki so posvečeni spominu porušenega Narodnega doma v Trstu, ki so pa ob enem zagotovilo svobodnih Jugoslovenov, da bodo maščevali to, kar so pretrpeli radi njih naši braje v nesvobodi.

To je ideja narodniholkov Jugoslovenske Matice, tako se glasi bojni klic rdečega petelina, ki kliče na delo in na maščevanje za storjene zločine.

Bratje in sestre! Segajte po narodniholkah Jugoslovenske Matice in dokazite s tem, da ste v vrstah maščevalcev.

Vsak naroden kolek je kamen k novi trdnjavi v Trstu, vsaka krona, s katero kupite kolek, je odrešenje brata.

Ne prezrite opomina razvalin, kupite narodne kolke »Jugoslovenske Matice«!

## Zanimivosti.

Sin iz ljubosumnosti ubil očeta. V XVI. dunajskem okraju je stanoval v Hasnerstrasse št. 119. 56 letni dovovec Franjo Marbacher, po poklicu tesarski pomočnik. Kot podnajemnik je stanoval pri njem njegov 26-letni sin Ivan s svojo drugo ženo. Od prve žene je živel ločeno ter je imel enega otroka iz tega zakona pri sebi, dočim je drugega imela njegova prva žena. S svojim očetom nista živela baš v najboljših odnosih. Očetu se je namreč njegova nova snaha dopadla, kar ji je od časa do časa tudi namigaval. Mlada žena je s studom odbijala njegove ponudbe in je vsako tudi najmanjšo vsiljivost starca povedala svojemu možu — njegovemu sinu. Radi tega sta imela oče in sin večkrat neprijetne nastope. — Končno je oče sinu odpovedal stanovanje. Kaj sedaj? Dasi bi bil sin kaj rad odšel v drugo stanovanje, da bi na ta način obvaroval ženo pred vsiljeva-

njem očeta, vendar je bilo to nemogoče, kajti na Dunaju je še mnogo večje pomanjkanje stanova, kot pri nas. Obrnil se je na stanovanjski urad, ki je res preprečil odpoved stanovanja. Vsled tega so bili burni prizori med očetom in sinom še bolj pogosto na dnevnem redu. Pretekli ponedeljek sta bila oče in snaha zopet sama doma. Oče je prišel v sobo svojega sina ter začel zopet s sumljivimi ponudbami. Dasi ga je ona odločno zavrnila, vendar ni prenehal. Postajal je vedno bolj vsiljiv in dozdevalo se je, da hoče na vsak način še ne drugače s silo izvršiti svojo nakano. Končno mu je snaha pokazala vrata, gotovo ne v prepričanjem tonu. To pa je pohotnega starca z mladim srcem tako razljutilo, da je dal snahi prav gorško zaušnico in odšel iz sobe. V tem pa se je vrnil sin z dela. Žena je jokaje pripovedovala možu o očetovi vsiljivosti in o zaušnici. Sin je razburjen odšel, da pozove očeta za to dejanje na odgovor. Začela sta se prepirati, beseda je dala besedo in sin je v svoji jezi zagrabil na tleh ležečo tesarsko sekuro in udaril očeta po glavi. Očeta je oblila kri, zgrudil se je na tla. Sosedje so pozvali rešilni oddelček, ki je starca prepeljal v bolnico, koder pa je kmalu izdihnil. Sin se je na to sam prijavil na policiji, ki ga je odvedla v zapor. Tako je nemoralni oče uničil svojemu sinu življenje in napravil iz njega svojega lastnega otroka morilca.

## Dnevna kronika.

Maribor, 16. avgusta.

— **Demokratski večer**, na katerega smo povabili svoje somišljenike, se v sredo ne more vršiti, ker je minister dr. Kukovec brzojavno v Beograd poklican zaradi težke bolezni Njeg. Velikanstva kralja Petra.

— **Svima Srbima i Hrvatima u Mariboru**. Naša redakcija htela bi da sestavi tačno statistiko vse srpsko-hrvatske šolske djece u Mariboru, naročito djece osnovnih škola te: moli sve Srbije i Hrvate, koji žive stalno ovdje, da ji jave pismeno ali osobno još tekom iduće sedmice, koliko i kakve djece imaju.

— **† Tone Vahtar**. V soboto popoldan je v Murški Soboti nenadoma od kapi zadet umrl tamkajšnji tajnik JDS Tone Vahtar, naš sotrudnik in poročevalec. Vahtar je bil v Mariboru splošno znan; znan pa je bil tudi radi svojega neumornega narodnega dela pri osvobojenju Radgone in Prekmurja ter pri plebiscitu na Koroškem. Smrt ga je dohitela sredi dela v cvetu let; bil je komaj 41 let star. Naj počiva mirno v svobodni jugoslovenski zemlji, za katero se je boril vse življenje.

— **Cudna domneva**. Ljubljanski listi so nam pred nekaj dnevi prinesli veselo novico, da so frizerji postali zopet dražji. Navadili smo se že na ta, včasih popolnoma neopravičena povišanja. Iz vsakega povišanja pač sledi, da tudi druge stvari postanejo dražje. Jeziti in smejeti smo se pa morali tozadevnemu razglasu društva, ki se približno tako glasi: »Vsled povišanja najemnine lokalom smo primorani naše tarife zvišati. Občinstvo se naproša, da to s hvalež-

nostjo na znanje vzame, ter se ob enem opozarja, da je še nekaj frizerjev — nazadnjakov, ki bi radi še po starih cenah delali; društvo frizerjev pa upa in trdno pričakuje, da bo slavno občinstvo te štrajkbreherje bojkotiralo, ker se ne drže discipline, ter da bo hodilo le k onim frizerjem, ki so solidarno povišali tarifo«. Kaj praviš ti, »slavno« in »cenjeno« občinstvo k tej brezobraznosti? Vse te imenuje »slavno« in »cenjeno«. Ti pa se topiš veselja nad tem titeljem in niti ne opaziš kako te vse vleče za nos. Za frizerji pridejo branjeve, kočevarji, kramarji i. dr. potem trgovci, gostilničarji in kavarnarji. Raduj se torej, »slavno« in »cenjeno« občinstvo, ter dobro si zapomni: štrajkbreherjem ja ne hodi!

— **Mesarska stavka**. Z današnjim dnem so stopile v veljavo nove mesne cene, istočasno pa je izginilo tudi vse meso iz mesnic. Mesarji se nočejo uklopiti novim cenam in zato so sklenili — stavkati. Prodajali ne bodo več mesa. S tem hočejo prisiliti odsek za določevanje cen, da cene zopet zviša. Za nekatere je to sicer težko, večina prebivalstva pa gotovo lahko prestane tudi brez mesa in sicer dlje časa kakor pa mesarji. Radi tega bi bilo umestno, da bi tudi občinstvo stopilo v stavko napram mesarjem, ter se za toliko časa ogibalo mesnic, da bi bili mesarji prisiljeni sami ponujati meso za predpisane cene. To bi bil najuspešnejši odgovor na mesarsko stavko. Končno pa bi to tudi ne bilo nič novega, saj so se v predvojni časih take stavke često izvajale.

— **Pomota**. V našo zadnjo notico »Orlovka kultura« se je vrnila pomota, ki popolnoma preobrača resnico. V notici je omenjeno, da se je Orlom, ki so napadli g. Mencingerja pridružil tudi strojevodja g. Bodendorfer, v resnici je pa g. Bodendorfer prihitel g. Mencingerju na pomoč z vedrom vode ter obilil z njo preveč razgrete orlovsko junake.

— **Službeni jezik češko-slovaškega konzulata**. »Edinost« od dne 11. avgusta piše: Ze od več strani sem slišal pritožbe in tudi meni se je dosled vedno prigodilo, da dopisuje češko-slovaški konzulat v Trstu z duhovskimi uradi (ko gre za matične podatke) v italijanskem jeziku. V dopisih nam kvarijo celo naša krajevna imena. Ali nimajo v uradu nobenega Slovenca? Cemu si ne nabavijo seznamka naših slovenskih krajevnih imen? Ali ne vedo, kje Slovenci bivajo? Podpisujemo v polni meri, kar pravi z ozirom na ravnanje češko-slovaškega konzulata dopisnik »Edinosti«. Ko se mi borimo za vsako drobtino pravice, naj bi nam tega dela ne kvarili naši bratje. Ali pa moremo postaviti za »Bratje« vprašaj? Odgovor bi bil zelo priporočljiv!

— **Najboljša reklama za tržaški vzorčni sejem** so novi poboji med arditi in fašisti. Sicer je sklenjen oficijelno med fašisti in socialisti mir, toda kdo bi bil za tako dolgočasje. Saj ne pride v Trst prav noben tujec, če bo vse mirno in tiho, tako malenkostno. Pa so se zato pričeli zopet pretepsti fašisti in arditi. Fašisti so porušili arditom dom v Skednju, zato so pa arditi razbili fašistovski dom v ulici S. Vito. Pri tem je bilo,

tistem neumnem času, ko je mutirala. Prosim, brez šale in smeja. Zakaj tudi kokoši, to se pravi, petelinčki in jarko mutirajo. Se niste nikoli slišali jarko, kadar začne rahlati, ali petelinčka, kadar začne peti, kako se v gotovem času trga glas?

Tako je ostala pri nas. Njeno sestro — v dar sem bil namreč dobil dve jarko — smo morali, komaj dobro leto staro, zaklati, ker je nesla izvanredno debela jajca, kar po 100 gramov težka; bali smo se, da se ne izpridi. Ostalo kokoško smo negovali, kakor se pač zna in more. Imenovali smo jo najprvo našo malo, potem našo sivo, na starost pa našo staro. Mislim namreč, da postaja malo otročja. Ej, starost in trpljenje! Pa požrešna je in nevoščljiva. Svoje mlajše, da ne rečem ravno vnuke in pravnuke, kavsja in kljuje, da perje kar prši okoli, žre pa za vse. Prazna vreča ne stoji pokonci!

(Konec prihl.)

Strmiski:

## Tudi jubilej.

Stari ljudje, ki mnogo vedo, pravijo, da kokoš desetkrat omedli, predno znese jajce. Naša siva jih je znesla do danes, ko to pišem, entisočindvajset. Pa računajmo: desetisočindvajsetkrat je reva potemtakem omedlela v svojem kurjem življenju. Pa naj se še bahajo naše ženske, ki — no, kaj bi se zamerkali! Letos enajstega julija smo slovesno praznovali jubilej tisočega jajca, ki ga je znesla naša siva. Pravzaprav smo ta lepi in zelo koristni jubilej samo hoteli praznovati, toda že pri pripravah nam ni hotelo iti po sreči. Hoteli smo namreč povabiti nekaj naših oziroma kurjih prijateljev, med temi tudi Frička iz Jeruzalema, ki je bil obljubil kot povišen prispevek čutaro lanskega jeruzalema, napraviti pravo pojedino in povabiti k mizi kot slavlenko seveda tudi našo sivo — prosim, ne morda kuhano ali pečeno ali celo v obari, ampak kakor leže in gre, kakor brska in kljuva, sedi

in leži, léže in kokodaka — ki bi imela na prvem mestu svoj krožnik, kajpada brez žlic, vilic in takega jedilnega orodja, pred njo pa lep šopek, namreč snop pšeničnega klasja, ki bi si ga bila utrgala po potrebi in previdnosti. Iz zelo praktičnih razlogov smo si bili omislili tudi pripraven brisalni prtček iz — linoleja, za vse slučaje.

Skorajda smo jo bili že navadili jesti »pri mizi«, toda pri generalni preiskunji sem bil po nesreči kihnil, ravno ko je zobala iz slavnostnega krožnika; prestrašila se je reva nadložna, zakaj v zadnjem času se je lotevalo nadeha, revmatizem in malce tudi nervoznost, pa je kokodakaje razprtih peruti skočila čez krožnik, prevrnila skodelo obare, pripravljene iz kosti in reber enega njenih pravnukov, pobila par kozarcev in — konec je bilo generalne izkušnje, pa tudi jubileja, za kojega sem bil pripravil celó slavnostni govor, hotel slaviti in opevati njene kurje vrline. Pri tej priliki sem ji hotel izročiti tudi listino, v kateri sem ji zagotavljal svojo

in svojih veliko hvaležnost, ter jo rotil, da ji dam za slučaj onemoglosti in ostarelosti brezplačen kot, namreč na klinu v kurniku, vsak dan perišče koruze in kar je še treba za njen kurji želodeček.

Rodila, to se pravi, izlegla se je doli na Krasu v marcu 1916. Pravijo, da so marčanke najboljše jajčarke. Kakor se vidi, imajo prav, ampak za potomstvo sama ni nikoli skrbela. Misli si je: tukaj imate jajca, valite pa, kakor se vam zdi. Zakaj povem vam, da ni v svojem kurjem življenju nikoli sedela, nikoli kločila, nikoli valila. Samo nesla in nesla je, zato tako vsega spoštovanja vredno števalo samo od nje znesenih jajc. Pa, da ne zaidem predač. Očeta reva ni poznala. Pisal se je za Petelina. Če tiho povem, da reva ni smela sprejeti očetovega imena, že vem, kako in kaj. Mater — morda je bila tudi mačeha — je bilo pvožilo, ko je bila šla nekoč v železniško skladišče pobirat tam raztreseno koruzo. Sirote sem dobil v dar, ne vem že za kakšno uslugo, ravno v

da je bilo bolj zabavno, ranjenih tudi nekaj neprizadetih. Kdor ima samomornike namene, ta naj gre torej v Trst gledat, kako se bijejo fašisti in arditii in kako obranjuje pri tem red slavnega kraljevalaška policija. Zato vsi na vzorčni sejmi v Trstu!

— Slov. narodno gledališče v Mariboru. Vpisovanje v dramatično šolo se vrši od 17. avgusta do inki. 23. avgusta v pisarni Slov. narodnega gledališča. Dne 24. avgusta se prične redni pouk. Vpisnina znaša 10 K, šolnina pa 40 K mesečno.

— Visokošolci mariborskega okrožja se pozivljajo, da se udeležijo sestanka v sredo, dne 17. t. m. ob 20. uri v prostorih „Društva jug. akademikov“ (Narodni dom II. nadst.). Predmet akad. prireditve v korist visokošolcev tu in inozemstva. — Društvo jug. akademikov, inozemske slov. dijaške zadrage.

— Princ Jurij poveljnik IV. armijske oblasti. Kakor poročila beogradske „Politika“, bo princ Jurij prevzel poveljstvo IV. armijske oblasti. Za pomočnika mu bo pridružen general Zivko Pavlovič.

— Zvišajte zavarovalnino. Predsedstvo poverjenosti za notranje zadeve v Ljubljani priporoča vsem onim, ki posedujejo premičnine in nepremičnine, ki so podvržene nevarnosti požara in drugim elementarnim nezgodam, da zvišajo svojo zavarovalnino proti požaru in drugim element. nesrečam, ker so zavarovalnine sklenjene pred vojno z ozirom na sedanjo draginjo tako majhne, da pri popravkih sploh ne pridejo v poštev. Deželna vlada ima na razpolago zelo skromna sredstva za podporo v slučaju požarov in drugih element. nezgod, tako, da ji pri najboljši volji ni mogoče podeljevati podpor v taki meri kot bi bilo potrebno. To se objavlja v svrhu, da se ne bodo dogajali slučaj, da bo n. pr. zavarovalnina proti požaru iznašala 15 do 20.000 K, dočim se škoda ceni na več milijonov, kar se je opazilo pri večini požarov v zadnjih dveh letih.

— Kmetijski praznik na Bledu. Kakor lani, tako priredi tudi letos Samostojna kmetijska stranka dne 8. sept. na Bledu velik kmetijski praznik, ki obeta biti še sijajnejši od lanskega. Poleg velikega labora, na katerem bodo nastopili vodilni politiki mlade SKS, se priredi tudi velika dirka jahačev in vozačev. Tekma narodnih noš in velika ljudska veselica sta nadaljni točki sporeda. Ob priliki praznika pa prirede podružnice Kmetijske družbe in koz ter sirarskih in mlekarstvih izdelkov. Kmetijski praznik ne bo torej samo praznik osamosvojenega kmeta, temveč tudi dokaz njegove delavnosti. Vabimo vse slovenske jahače in vozače, da se udeležijo dirke, ki bo v športnem kot tudi v narodno-gospodarskem oziru največje važnosti. Prijave je poslati do 25. avg. g. Francetu Ulčar, Bled I.

— Občni zbor kovinarske zadrage v Mariboru. V soboto 13. t. m. se je vršil letošnji redni občni zbor kovinarske zadrage v Mariboru, ki je bil z ozirom na volitev novega odbora, ki je bil doslej nemški, velike važnosti. Občni zbor je potekel povsem mirno, samo pred volitvijo je prišlo do ostrih prerek med Nemci, nemčurji in Slovenci. Nemci in nemčurji so kričali, da imajo večino ter da ne marajo v odbor Slovencev. Med temi se je nahajal tudi podkovski mojster Petschar, ki je služil celo v jugoslovenski armadi in ki je po rodu Slovenec. Ker se Nemci in nemčurji niso dali pogoditi, so Slovenci, neoziraje se nanje, sestavili popolnoma svojo listo ter celotno prodrli. V odboru se nahajajo sedaj samo Slovenci, člani Slovenskega obrtnega društva. Na občnem zboru se je sklenilo tudi, da se morajo voditi odsej zapisniki samo v slovenskem jeziku. Tako je prišla končno tudi ta nemška postojanka v slovenske roke.

— Ustavljen frankovski list. Notranje ministrstvo je ustavilo v Zagrebu izhajajoči frankovski list „Novi Cujmo“.

— Avtomobilna zveza Celje—Ljubljana se je otvorila v nedeljo 14. t. m. z dvema avtobusi, ki vozita iz Ljubljane ob 6.30 zjutraj in ob 15.30 pop. iz Celja pa ob 6.30 zjutraj in ob 13.30 popoldaj. Vožnja traja vsakokrat

približno 8 ure ter stane 2 K na kilometer.

— V Sežani je bil od neznanca ubit orožniški brigadir Picchu, neznanca pa je ubil laški brigadir. „Piccolo“ prinaša o tem dolgo storijo.

— Tečaji za pravosodne manipulante. Ministrstvo pravde je izdalo naredbo o tečajih za pravosodne manipulante na ozemlju Bačke, Banata in Baranje. Ti tečaji se bodo vršili pri prizivnem sodišču v Novem Sadu ter bodo trajali 6 tednov. Vsako leto se bosta po potrebi vršila eden do dva taka tečaja.

— Seznam meseca julija izdanih obrtnih pravic v Mariboru. Rihard Cvilak, Pobreška cesta 21, sejmarski zegalant in slaščičarni. Albert Pečevnik, Aleksandrova c. 70, komisija, trgovina in trg. s kolon. in spec. blag. na debelo. Marija Zgonc, Wildenrain. ul. 13, šivilja. Ter. Kovačič, Glavni trg, trg. s sur. naslom itd. Karol Petz, Glavni trg, trg. s klobasami, sadjem itd. Marija Valeskini, Koroška cesta 85, branjarija. Ivan Barta, Orožnova ulica 6, strojno pletenje. Ivana Sanda, Bethanska ul. 18, sejmarsko. Alojzij Smolej, Ruška c. 4, krojač. Ljudska tiskarna, Sodna ulica 18, tiskarna. Alojz Rečnik, Kralja Petra trg 9, elektroinstalater. Jovan Djukič, Aleksandrova cesta 40, špedicija. Ivan Segar, Aleksandrova cesta 45, trg. z vsemi v lesno trgovino spadajočimi potrebščinami. Magd. Horvat, Glavni trg, trg. z zelenjavo in sadjem. Srečko Skerpik, Franciškanska ulica 17, godčevska obrt. Josip Karničnik, Grajski trg 1, izdelov. in prodaja perila. Ludovik Seif, Prešernova ulica 1, trg. s kostmi in drug. odpadki. Ivan Pobežin, Magdalenka ulica 1, trg. z mešanim blagom. Tvrdka Ivan Kreiner in dr., Tvrniška cesta 28, trg. z meš. blagom. Marijon Jarc, Slovenska ulica 16, trg. z mešanim blagom. Helena Tschernitschek, Trubarjeva ulica 5, prevažanje tovorov.

— Za zaščito domače industrije. Generalni inspektorat v finančnem ministrstvu je poslal vsem državnim oblastim odlok, v katerem se naroča, naj se vse dobave izvrše pri domačih industrijskih podjetjih in proizvajateljih. V inozemstvu naj se nabavljajo le oni predmeti, ki jih v naši državi ni. Nabave pa naj se izvedejo le proti plačilu v dinarjih.

— Ljutomer. Vsled brezbriznosti našega narodnega razumnosti je je nemškutarija v prileški metropoli tako razpasla, da stari pošteni narodnjaki trde: tako se pri nas še ni nemškutarijo, kakor se nemškutari sedaj. To je narodna sramota in zato jo je treba pribiti. Oni, ki so prizadeti, naj si izprašajo vest in se skesajo, da pa se bodo res poboljšali, bomo mi večkrat posvetili v te razmere in neprizanesljivo razbičali one, ki se ne morejo ali nočejo odpovedati grdim navadam izza preteklosti. Zanjčji smo omenili, da par tržanov pošilja svoje otroke v graške šole, kjer se vzgoje v nestrpne nemške nacionalce, ki zdaj na počitnicah stršijo po našem trgu z Roseggerjevimi hlačami in „štajerskimi“ klobuki. Tako imajo svoje sinove v nižjih oziroma srednjih šolah v Gradcu sledeči Ljutomerčani: steklar Wirth, usnjar Sini goj, gospa Sterman (Zelenjak) in gostilničar Herndl. Ti ljudje, ki ne zapuajo našemu šolstvu in rajše izročajo svoje sinove v tujo vzgojo, pa uživajo pri raznih tukajšnjih velepatritotih največje zaupanje. Bartschev strup še vedno deluje v lepih Slov. Goricah.

— Ljutomer. (Sprememba posesti). G. Venceslav Vilar, trgovec z železnino, je kupil Lentzevo poslopje na Glavnem trgu.

— 15 milijonov kron izvabila. Budimpeštanska policija je aretirala 12. t. m. pri madžarski hipotekarni banki uslužbeno Anc Schössberger, ker je raznim lahkovernim ljudem izvabila 15 milijonov kron, češ da bo napravila izredno dobre valutne kupčije.

— Strašno maščevanje tihotapev. V Novaliji na otoku Pagu službojoča orožnika Stojanovič so vsi tihotapci zelo sovražili, ker jim je preveč gledal na prste. Posebno trije najzvišjeji tihotapeci mu niso mogli odpustiti, da jih je izsledil in ovadil. Zato so sklenili, da se maščujejo in ga odstranijo.

Pred par dnevi so ga srečali zunaj vasi na prehodu. Povabili so ga, da gre z njimi malo na morje. Nič hudega sluteč, je vstopil orožnik v čoln in odrinili so od obale. Ko so bili že precej daleč na morju, so ga nenadoma zgrabili, zvezali in — vrgli v morje. Ker se orožnik ni več vrnil na svoje službeno mesto, so najprej mislili, da je pobegnil v Italijo. Čez par dni pa so našli na bregu njegovo truplo in odkrili zločin.

— Uboj v Tuzli. V Tuzli v Bosni so našli pod neko jablano truplo 23-letnega Timše Dzerića, ki ga je dosedaj neznan morilec ubil s sekuro. Truplo ubitega je že nad tri tedne ležalo pod drevesom.

— Italijanski finančni stražnik ustrelil našega orožnika. V bližini Bohinjske Bistrice je zaletel orožnik Vodjsek dva italijanska finančna stražnika na našem ozemlju ter ju aretirala. Enemu izmed obeh se je posrečilo, da je pobegnil, drugi pa je ustrelil našega orožnika ter jo po tem zločinu odkuril preko naše meje.

— V Kninu v Dalmaciji se osnuje s prihodnjim šolskim letom nižja gimnazija.

— Poštni promet z Madžarsko. Določava se, da se prične s 1. septembrom t. l. promet poštinih zavojev med našo kraljevino in Madžarsko. Obratovalo se bo z zavoji do 20 kg teže. Takse bodo iste, ki so določene v splošni poštini konvenciji. Pisemska pošta za srednjo in severno Evropo se že nekaj dni odpošilja preko Madžarske.

— Veliko poneverjenje v Zagrebu. Pri neki špedicijski tvrdki v Zagrebu zaposleni bivši orožniški častnik Tito Ahac je poneveril okrog 100.000 K, katere mu je izročila tvrdka za zacarinjenje blaga. Izpeljal pa je celo stvar tako zvito, da mu niso niti prišli takoj na sled. Te dni pa se je s svojimi prijatelji odpeljal z avtomobilom v Gorski kotar, kjer je priredil večerjo, za katero je plačal nad 20.000 K. Vkljub vsej imenitnosti je elegantna večerja klaverno končala. Iz Zagreba brzojavno obveščena policija je celo družbo zaprla, ter prepeljala v Zagreb. Ostale so po zaslišanju odpustili, Ahac pa se hlači v zagrebških zaporih.

## Kultura in umetnost.

x Umetniška razstava in predavanje društva „Probuda“ v Mariboru. Društvo jugoslovenkih umetnikov, industrijecev in trgovcev „Probuda“ v Ljubljani, poseti s svojo zanimivo razstavo narodnih motivov tudi Maribor. Otvoritev razstave in predavanje je določeno na 29. in 30. avgusta. Natančneje bode še objavljeno po časopisih in posebnih lepkih. Razstava, katera je zbudila povsod zanimanje in navdušenje, hoče prepričati tudi naš Maribor in zainteresirati širšo javnost za našo lastno in pristno domačo umetnost. Društveni namen je torej nadomestiti vso umetnost, tako v umetno-obrtni industriji, kakor stavbarstvu z našimi deli in v našem duhu, ter izpodriniti vse kar je tujega in manj vrednega iz naše države. To razstavo iskreno pozdravljamo v našem Mariboru in upamo, da jo poseti vsak zaveden državljan. Razstavna in predavna komisija bode sestojala iz predsednika in ustvaritelja društva, prof. Grebenca, voditelja slikarske in risarske šole „Probuda“ akad. slikarja Franje Sterleta, prof. N. Volauška in prof. dr. Rožiča.

x Jadranka. Izšla je 8. številka s sledečo vsebino: Fr. Zgur: Ko gost pri tebi je doma... — M. Gregorčičeva: Za samostanskim obzidjem. — Kraševka: Ne bogastvo, ampak delo. — Mara Tavčerjeva: Materi. — A. S. Puškin: Postajni preglednik. — Marg. Birna: Knjiga za Tebe. — Marica: Dantova 600 letnica. — Gracijanova: Car Petrova kočja v Zaandamu. — Drobtine.

## Zdravstveni teden.

Zaključek zdravstvenega tedna.

V soboto popoldne ob 2. uri je bila v otroškem zavetišču v koloniji posvetovalna ura specialista za otroške bolezni g. dr. M. Ambrožiča. Došlo je veliko število mater in g. zdravnik l.

preiskal mnogo dojenčkov in drugih malih otrok, pojasnil njihovo bolezen ter dajal nasvete glede zdravljenja. S hvaležim srcem so matere odhajale od njega. Do 4. uri pop. je bila posvetovalna ura za matere iz mesta. Dasi ravno pa so kazale mestne matere mnogo večjo brezbriznost za važnost tega posvetovanja, jih je vendar tudi tukaj precejšnje število uporabilo ugodno priliko in so z natančnim poznavanjem bolezni svojih ljubljencev in nasveti o njihovem negovanju zapuščale ljubljivega zdravnika. — Ob 6. uri zvečer je predaval v Narodnem domu g. docent dr. I. Matko o črevesnih črvih kot povzročiteljih bolezni. Lepo število poslušalcev je z zanimanjem sledilo njegovemu poljudnemu razlaganju predmeta. — Ob 9. uri zvečer je imel nato ravnatelj kemijskega preizkusovalnega zavoda g. inž. Mahorčič predavanje o ljudski prehrani. Prisotni so tudi razpravljali o tem važnem predmetu čigar nepoznavanje povzroča toliko škode na ljudskem zdravju, sprejeli s hvaležnostjo in toplim priznanjem.

S tem je bil prvi zdravstveni teden v Mariboru zaključen. Nekoliko preglednih podatkov o izidu tega prvega poizkusa, ponesti prosveto med širše plasti naroda in o pomenu sličnih prireditve, prinesemo v kratkem. Ze danes pa je mogoče trditi, da je uspeh zdravstvenega tedna zelo zadovoljiv in gre vse priznanje in zahvala gg. prirediteljem, zlasti g. docentu dr. I. Matku, ki je z veliko ljubeznijo in poštvenostjo prevzel nase trudapolno delo vodstva in razporedbe zdravstvenega tedna.

## Podpirajte Jug. Matico!

### Sah.

Sahovski kongres in turnir v Celju. 14. t. m. se je vršil v Celju prvi sahovski kongres Saveza sah. društev in že dejstvo, da se je včeraj v ponedeljek začel prvi jugoslovenski turnir, kaže o veliki važnosti in nužnosti takih kongresov, ki naj pospešujejo sah. gibanje. Mariborski je bil zastopan po prof. Favai-ju in g. Zei-u, kot igralec na turnirju pa je klub zastopan po g. E. Kramerju, sodniku v Mariboru. Včeraj je bila prva runda. Igra 12 igralcev. G. Kramer je včeraj kot beli igral proti enemu najmočnejših nasprotnikov, g. dr. Erdey-u iz Sombora, ki je bil zlasti v Budimpešti znan kot najjačji amater. Igra se je sicer prekinila, a g. Kramer stoji nekoliko bolje od g. Erdey-a. Pričakovati pa je remis. 3 partije so bile remis. Dobil pa je eno g. Kohn iz Osijskega proti g. Banekoviču in g. König iz Kule proti g. Ferjanu iz Ljubljane. — Natančnejša poročila bomo prinašali vsak dan.

## Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadst.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

### Sport.

: Concordia (Zagreb) je premagala I. SSK Maribor z 9:2. Sportvereinigung Rapid pa z 6:1. Natančnejša poročila sledi jutri.

: Gradjanski (Zagreb) je igral dne 14. t. m. z Rudolphshügel Wien neodločno 1:1.

: Hašk (Zagreb), prvak Jugoslavije, je dunajski Rudolphshügel porazil s 3:2. Prejšnji dan, 14. t. m., je igral Hašk še prvenstveno tekmo z Sparto ter zmagal z 6:4.

: Sport. Izšla je 83. številka s sledečo vsebino: Wiener Sportklub-Illirja. — 10. letnica športnega kluba „Ilirija“. — Višoka šola za telesno vzgojo. — Prava in nepravna turistika. — Dosedanji match za svetovno prvenstvo v boks. — Razpis avtomobilske vztrajnostne tekme. — Sportne vesti. — Razno.

**Maribor: Wiener Sportklub 2:2 (1:0).** Drugi mednarodni nastop „Maribora“ je v četrtek zainteresiral precej marib. občinstva, saj tokrat so gostovali Dunajčani. Sodba je po večini bila že izrečena, toda „Maribor“ je postavil žilavo moštvo, ki bi bilo kmalu po gostiteljih močnejše nego Dunajčani. Tako so bila drugo polovico prvega in začetkom drugega polčasa vrata „Wiener Sportkluba“ znatno eksponirana. Tehnična dovršenost in sistematična igra je pa spravljal simpatično skupino „Wiener Sportkluba“ v ospredje. Po peti minuti stalnega obleganja „Mariborovega“ gošala jim je omogočila samo njihova dovršenost v ravnanju z žogo, če pa je tako obleganje zopet končalo v autu ali pa v rokah vratarja Glazerja, je to pripisovati izvršni obrani „Maribora“. Izkazali so se Vogrinec, Stauber in Fridau. Ugajali so posebno nekateri zelo hitro izpeljani napadi. Polčas je vodil Maribor z 1:0. Takoj po začetku II. polčasa pa se je izenačil „Wiener Sportklub“ na 1:1 potom enajstmetrovke. „Maribor“ je izpeljal lepe napade ter dosegel vodstvo z 2:1. Sedaj pa so prevzeli Dunajčani igro ter energično pritiskali, toda brez uspeha. „Maribor“ se je dobro branil, dokler ni padel po Skrabarju lasten goal, ki je izenačil igro na 2:2. Igra je bila prepletena z zelo lepimi momenti ter je nudila res dober sport. Sodnik g. Suput. Občinstva se je nabralo precej ter je z velikim zanimanjem zasledovalo skozi in skozi zanimivo tekmo.

## Gospodarstvo.

### Gospodarski preokret v Rusiji.

Sovjetska. Rusija je hotela denar popolnoma odstaviti, ker je plačevanje v državi s popolno enakopravnostjo, svobodo in bratstvom brezpomembna stvar in v nasprotju z duhom sistema skupne produkcije. Zakaj bi se tudi plačevalo, če ne sme nikdo imeti več kot drugi in se itak država briga za vse ter ni enemu mati drugemu pa mačeha. Da pa se denar ne more kar čez noč ukiniti, to so vedeli tudi oblastniki v Rusiji. Zato so hoteli polagoma znižati vrednost denarja do ničle. Stroji za tiskanje se niso smeli držati osemurnega delavnega časa, ampak so morali delati noč in dan. Končno se je nahajalo v prometu mnogo čez 1000 milijard rubljev, kar znači, da se je natisnilo dnevno 2 in pol milijarde rubljev. Sorazmerno s tem so naraščale tudi cene. Prid (je 16 kg) ržene moke je stal koncem leta 1917 90 rubljev, v aprilu l. 1921 pa 135.000 rubljev. Za funt soli se je plačalo v Rusiji pred vojno eno kopejko, danes pa stane nad 4.000 rubljev. Lahko se reče, da so cene kratkoročno narasle.

Naravno je, da se na ta način gospodarski položaj ni izboljšal. Nasprotno je sama na sebi prebogata Rusija prišla na rob propada. Pokazalo se je, da se s komunističnim principom ne more ničesar doseči in da se mora izdati tako plačilno sredstvo, ki omogoči gospodarsko življenje in promet. Sedaj torej hočejo uvesti zopet zlat in srebrni denar, in sicer najprvo 40 do 50 milijonov zlatih rubljev kot kritje denarne zaloge. Dosedanji papirnati denar, ki ima na svetovnem trgu samo še vrednost starega popisnega papirja, se razveljavi.

Uvideli so, da je navzlic kontinuiranju ravno radi te produkcije produkcija vedno bolj padala. Pred kratkim pa je vsled pomanjkanja goriva ustavilo delo nadaljnjih 82 predilnic, za bombaz, 41 tkalnic za platno in 22 tkalnic za svilo, vkljub temu, da so proizvajali teh tvornic baš tako potrebni kot vsakdanji kruh. V avgustu t. l. stoje v južni Rusiji vsi plavži. V drugih pokrajinah se pritožujejo, da delavci vsled pomanjkanja stanovanj, obleke in živeža ne morejo več dalje delati. Čim pa bodo ta prisilni sistem ukiniti, bodo takoj dosegli znatne napredke.

Tako so v nekaterih mestih že prepuščili podržavljen podjetja zopet privatnikom, da morejo kriti vsaj najnujnejše potrebe. Komično se zdi človeku, če pomisli, da je v Rusiji zasnovano nešteto projektov, ki bi imeli prebivalstvu pomagati naj na

zemlji. Celo Rusijo so hoteli opremiti z javnimi strojarnami, ki bi davale povsod brezplačno luč, toploto, motorno silo, v resnici pa ravno vsled pomanjkanja toplote in motorne sile stoje vsi stroji.

Sedaj je zavel v Rusiji nov veter in upajmo, da so, če ne bo zopet kake nove nepričakovane reakcije, najtežji dnevi že minuli. Rusija se približuje inozemstvu, sklepa trgovske pogovore in stopa v stik z drugimi državami. — Pripomniti pa še moramo, da še ni povsem jasno, kakšne garancije bo našla tuja lastnina v Rusiji.

—o—

**g Mariborski trg. Sejmsko poročilo** od 9. t. m. Prignalo se je: 17 konjev 18 bikov, 185 volov, 253 krav in 14 telet. Skupaj 487 glav. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od K 13.— do 16.17, poldebili voli 11.— do 13.—, plemenski voli 5.— do 10.—, biki za klanje 6.— do 13.—, klavne krave debele 6.— do 13.—, plemenske krave 4.—, molzne krave 8.— do 12.—, breje krave 8.— do 12.—, mlada živina 6.— do 13.—, teleta 6.— do 10.—, krave za klobasarje 4.— do 50.—. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg K 20, II. vrste 1 kg K 18. Meso od bikov, krav, telic in volov pod 500 kg žive teže 1 kg K 14. Teleče meso I. vrste 1 kg K 12, II. vrste 1 kg K 10.

**g Mariborsko sejmsko poročilo.** Na svinjski sejem dne 12. t. m., se je pripeljalo 209 prašičev in 3 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 6—8 tednov stari komd. od 300 do 400 K; mladi prašiči do 3 mesece stari komd. od 450 do 700 K; mladi prašiči do 6 mesece stari komd. od 800 do 1100 K; plemenske svinje 1 kg žive teže od 26 do 28 K; polpitane svinje za zakol 1 kg mrtve teže od 28 do 30 K. Kozе so bile od 180 do 400 K komd. Kupčija je bila živahna.

**g Razprodaja različnih cunj** pri vojnem prikupištu v Capragu pri Sisku bo dne 17. oktobra 1921 ob 10. uri dopoldne potom javne pismene dražbe. Pismene ponudbe je vlagati na naslov Vojno prikupišče v Capragu do gorinavedenega časa. Dva izvoda dražbenega oglasa, ki vsebujeta pogoje in druge podrobnosti, sta na vpogled interesentom pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Na ponudbe, ki ne bi povsem odgovarjale pogojem, se ne bo oziralo.

**g Razpis dobave drv za ravnateljstvo državnih železnic v Subotici.** Dne 31. avgusta t. l. se bo vršila ofertalna pismena licitacija za nabavo 1000 vagonov (20.000 m<sup>3</sup>) prvovrstnih bukovih, hrastovih ali gabrovih drv v pisarni ekonomata državnih železnic v Subotici. Ponudbe je poslati na ta ekonomat najkasneje dne 31. avgusta t. l. do 12. ure dopoldne. Dobavni razpis in pogoji so interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

**g Ugodnosti za obiskovalce** »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani od dne 3. do 12. sept. 1921. Upoštevajoč velik pomen »Ljubljanskega velikega semnja« za naše narodno gospodarstvo, so naše državne oblasti priznale razstaviteljem in obiskovalcem številne ugodnosti. Obiskovalci, ki se izkažejo z legitimacijo in sejmskim znakom, plačajo v času od 20. avgusta do 20. sept. 1921 za vožnjo do Ljubljane in nazaj v vseh razredih vseh potniških vlakov vseh železnic v kraljevini Srbiji, Hrvatski in Sloveniji, polovično vožnjo. Ako pa imajo razven tega potrdilo ministrstva trgovine in industrije, da posetijo »Ljubljanski veliki semanj« so v času od 3. do 12. septembra 1921 upravičeni uporabiti na progi Beograd—Ljubljana tudi brzovlake proti polovični voznini. Ta ugodnost bo prišla zlasti posetnikom iz vzhodnih delov naše države v prilog. Za prevoz razstavnega blaga v Ljubljano in nazaj se plača polovično železninsko vožnino in sicer na ta način, da se zaračuna za pot od izhodišča do Ljubljane celotno vožnino, dočim se blago na povratku iz Ljubljane nazaj brezplačno odpremi. Razstavljalno blago, ki dojde iz inozemstva, je uvozne in izvozne carine prosto, ako se izvozi tekom treh mesecev po uvozu. Razven tega je prišlo obratno ravnateljstvo južne že-

leznice na Dunaju obiskovalcem »Ljubljanskega velikega semnja« 50 odst. popust na vseh potniških vlakih avstrijskih prog južne železnice, ako se izkažejo s sejmsko legitimacijo, ki je v redu kolekovana. Zajedno je dovolilo za razstavno blago gorej navedene prevozne ugodnosti. Legitimacije s sejmskim znakom, ki upravičujejo imetnike do vseh navedenih ugodnosti, se dobe za dinarjev 25, pri vseh sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih, ali pa neposredno pri uradu »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani.

**g Popis živine.** Ministrski svet je odločil, da se ima izvršiti popis vse živine v celi državi, potem pa se bo dovolil izvoz živine, ker grozi vsled suše silno pomanjkanje živinske hrane.

**g Svinjarstvo.** Nedavno se je poročalo, da znaša letošnja produkcija svile v južnih delih naše države 300.000 kg. Po poslednjih poročilih iz vseh krajev pa znaša skupna produkcija svile 500.000 kg, katere vrednost se ceni nad 7 milijonov dinarjev.

**g »Ljubljanski veliki semanj«** od 3. do 12. septembra 1921 ne bo podal le lepega celokupnega pregleda vzorcev strija, kemiška industrija, kosmetika morejo nabaviti v Sloveniji, temveč je dana na njem prilika za izložbo in pregled cele države. Veliko zanimanje inozemskih trgovcev in industrijskih krogov za potek gospodarskega življenja pri nas je dovedlo do velike udeležbe inozemcev na semnju. »Ljubljanski veliki semanj« bo v vsakem oziru dovršena in popolna prireditel. — Sejmski prostori obsegajo nad 30 zgradb in paviljonov, ki so razdeljeni v naslednje oddelke: Papirna industrija, grafika in pisalne potreščine, pohištvo in glasbeni instrumenti, majolika, fajance, pletarstvo, metlarstvo in mala lesna industrija, vrvarski izdelki, slamniki in klobuki, obleka, zlatnina in urarstvo, strojna industrija, železnina in železninski ter pločevinski izdelki, kovine in kovinski izdelki, lesna in gradbena industrija, poljedelski proizvodi, hranila in pijače, kmetijske po-

treščine vsake vrste, usnjarska industrija, kemiška industrija, kosmetika in zdravstvene potreščine, tekstilno blago, perilo in modno blago. Trgovinski oddelek bo nudil celokupen pregled domače trgovine s tuzemstvom ter inozemskih industrijskih proizvodov, ki se uvažajo k nam.

**g Dobava desk v različnih dimenzijah.** Ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu razpisuje potom natečaja dobavo desk in sicer 20 m<sup>3</sup> javorovih, 15 m<sup>3</sup> hruskovih, 10 m<sup>3</sup> jesenovih, 187 m<sup>3</sup> smrekovih, 250 m<sup>3</sup> brinjevih, 60 m<sup>3</sup> orehovih, 60 m<sup>3</sup> bukovih in 45 m<sup>3</sup> brezovih desk v različnih dimenzijah, franko ena izmed železniških postaj omenjenega ravnateljstva. Ponudbe odgovarjajoče predpisom in pogojem, je pošiljati Ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu v zapečatenih kuvertih z napisom: »Ponudbe za rezani drveni material broj 22. 143-I e. 1921« do najkasnejše 25. avgusta 1921, 12. ure popoldne. Spisek dimenzij k gorinavedenim količinam je interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Istotam so na vpogled tudi podrobnejši pogoji.

**g Direktna pomorska proga Hamburg—Anvers—Gruž—Reka.** Parobrodarsko društvo »Adria« na Reki je vzpostavilo gornjo direktno progo in naznanja interesentom importerjem ter eksporterjem, da so zastopniki tega društva: Spielmann & Cie, Luisenhof—Hamburg 8, za Hamburg, nadalje Armando Farina 9, Quai aux Charbons za Anvers in Banaz & Rusko za Gruž in Dubrovnik.

**g Plačanje predvojne avstrijske dolga.** Pogajanja, ki so jih vodil avstrijski delegati v Parizu, so končana ter sklenjeno, da plača Avstrija za eno krono predvojne dolga 30 centimov. Tudi glede tekočih obresti so sklenjena natančna določila.

## Ne pozabi naročnine!

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

## Mala oznanila.

Kdor mi preskrbi eno kuhinjo in sobo, ali dva sobi, dobi dobro nagrado. Pojasnila daje upravnistvo. 1170

Kompletna spalna soba in kuhinja se ceno proda. Gostilna »Pri opekarni«, Lajteraberg. 1174

Elegantna kompletne spalna soba z marmornate umivalno mizo z zrcalom za 14.000 K in velik otroški voziček na prodaj. Naslov pove upravnistvo. 1173

Prodaj posestvo z hišo pri farni cerkvi po ugodni ceni. Proda se radi selitve. Pod-sreda št. 62 pri Rajhenburgu.

Meblovana soba z dvema posteljami v sredini mesta ali v Melju se išče od 1. septembra za 2 meseca proti dobremu plačilu. Ponudbe na Friend, tovarna osnja v Mariboru. 1154 2-2

Kupim malo hišico z vrtom v mestu. Resni interesent. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka ulica 28. 1175 2-1

## Blagajničarko

išče trgovina z železnino.

## Pinter & Lenard

Aleksandrova cesta. 1173

## Brinjevec

zajamčeno pristen, v sodčih in steklenicah nudi na debelo

## Parna veležigarnja

Robert Diehl, Celje.

1023 12-8

## Dežni plašči

prvovrstni, pravkar došli. — Velika izbira dežnikov, moškega perila, klobukov, čevljev itd. najceneje pri trvdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2!

## Singer Singer Singer Singer

šivalni stroji

šivanke

nadomestni deli

strojno olje.

Velika pošiljatev iz Amerike dospela. Dobi se same v naši podružnici

Singer šiv. stroji Bourn & Co. Newyork

podružnica Maribor, začasno Dravska ulica 10.

Ugodni plačilni pogoji na obroke.

## Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolektivnih dvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni pri staniški ulici 2.